

**ПЛАН ПРИМЕНЕ МЕРА ЗА
СПРЕЧАВАЊЕ ПОЈАВЕ И
ШИРЕЊА ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНЕ
БОЛЕСТИ**

Садржај:

1. Превентивне мере и активности за спречавање појаве епидемије заразне болести;
2. Задужење за спровођење и контролу спровођења превентивних мера и активности;
3. Мере и активности за поступање у случају појаве епидемије заразне болести.

Основна школа „Младост“
Боре Станковића бр.60

Број:
Датум: _____ . године

На основу члана 3. Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести („Сл. Гласник РС“ бр. 94/2020) у Основна школа „Младост“, Боре Станковића бр.60, директор доноси

ПЛАН ПРИМЕНЕ МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПОЈАВЕ И ШИРЕЊА ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

Члан 1.

ПРАВНИ ОКВИР

- **Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести („Сл. Гласник РС“ бр. 94/2020)**
Члан 1. - Овим правилником прописују се превентивне мере које је послодавац дужан да примени ради спречавања појаве и ширења заразне болести и отклањања ризика за безбедан и здрав рад запослених, као и лица која се затекну у радној околини, када надлежни орган прогласи епидемију заразне болести.
Члан 2. - Овај правилник се примењује на свим радним местима у радној околини у којој се обавља рад изузев рада на терену и рада од куће.
Члан 3. - Послодавац је дужан да, за сва радна места у радној околини, донесе план примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести, који је саставни део акта о процени ризика који се доноси сагласно закону и прописима из области безбедности и здравља на раду.
Послодавац је дужан да план примене мера, услед насталих промена које утичу на безбедан и здрав рад током трајања епидемије усаглашава са одлукама надлежног органа.
- **Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17 – др. закон)** прописује обавезу послодавца да запосленом обезбеди рад на радном месту и у радној околини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду. Ову обавезу послодавци су дужни да спроводе и за време трајања ванредног стања.
- **Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању биолошким штетностима („Службени гласник РС”, број 96/10)** прописије минималне захтеве које је послодавац дужан да испуни у обезбеђивању примене превентивних мера ради отклањања или смањења ризика од настанка повреда или

оштећења здравља запослених који настају или могу да настану при излагању биолошким штетностима на радном месту.

Према Правилнику о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању биолошким штетностима CORONA VIRUS CoV-2 се сврстава у биолошку штетност групе 4 која проузрокује тешку болест код људи и представља озбиљну опасност по запослене и може постојати висок ниво ризика проширења на околину. Послодавац је дужан да спречи изложеност запослених биолошким штетностима у случају када на основу процене ризика утврди да постоји ризик по безбедност или здравље запослених.

Када технички није изводљиво спречити изложеност биолошким штетностима, имајући у виду послове и процену ризика, ризик од настанка повреда или оштећења здравља запослених се смањује на најмању могућу меру обезбеђивањем примене превентивних мера, а нарочито следећих:

- смањивањем на минимум броја запослених који јесу или могу бити изложени биолошким штетностима, као и трајања изложености;
 - пројектовањем одговарајућих процеса рада и техничке контроле, како би се избегло или у највећој могућој мери смањило ослобађање биолошких штетности на радном месту;
 - колективним мерама заштите и/или у случају да изложеност не може да се избегне другим средствима, појединачним мерама заштите;
 - хигијенским мерама у циљу превенције, односно смањења случајног преношења или ослобађања биолошке штетности са радног места;
 - израдом планова како поступати у случају повреде на раду или опасне појаве који обухвата биолошке штетности;
- **Уредбом о организовању рада послодаваца за време ванредног стања** („Службени гласник РС”, број 31/20), члана 4. став 2. дефинисана је обавеза послодавца да свим запосленима и радно ангажованим лицима, који су у непосредном контакту са странкама или деле радни простор са више лица, обезбеди заштитну опрему у циљу заштите здравља и спречавања ширења инфекције, као додатне посебне мере заштите у време ванредног стања. Све обавезе послодавца које се односе на издавање и контролу коришћења средстава и опреме за личну заштиту запослених на раду према прописима у области безбедности и здравља на раду остају да важе.
- **Тачком 3. Одлуке о посебним мерама пружања услуга у области трговине на мало, која обухвата продају хране и пића у угоститељским објектима и продају хране за ношење** („Службени гласник РС”, број 39/20) прописано је да су правна лица и предузетници који обављају делатност у области трговине на мало прехранбеним производима, односно основним животним намирницама и лековима и медицинским средствима, у обавези да, у односу на запослене и кориснике услуга, примене све превентивне мере од утицаја на безбедност и здравље запослених и корисника услуга, а посебно оне које се односе на спречавање ширења заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS CoV-2, и да у том смислу донесу посебан план примене мера, који је саставни део акта о процени ризика који се доноси сагласно закону и прописима из области безбедности и здравља на раду.
- **Према тачки 1. Наредбе о забрани окупљања у Републици Србији на јавним местима у затвореном простору** („Службени гласник РС”, број 39/20), ради спречавања ширења заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS CoV-2 забрањују се јавна окупљања на целој територији Републике Србије на јавним местима у затвореним просторима – када се истовремено окупља више од пет лица. Послодавци су дужни да спроводе наведену меру забране.

I. Превентивне мере и активности за спречавање појаве епидемије заразне болести

Члан 2.

Шта је Вирус Sars – CoV-2

Корона вируси су породица вируса названа по омотачу налик круни која се налазе на њиховој површини. Они носе свој генетски материјал у појединачним ланцима РНА, а не у ДНК. Они инфицирају различите домаћине — људе и животиње, изазивајући углавном горње респираторне симптоме, сличне класичном грипу или као што је класична прехлада. Донедавно су била познато само два коронавируса која су узроковала тешку корона вирусну болест код људи: тешки акутни респираторни синдром, или САРС, који је идентификован у људи 2002. године, блискоисточни акутни респираторни синдром или МЕРС, идентификован 2012. године и 2019. године откривену корона вирусна болест COVID-19 или 2019-н CoV. изазвану вирусом Sars – CoV-2. која узрокује тренутно трећу циркулирајућу корона вирусну болест у свет.

Корона вирус и инфекција грипа имају сличне симптоме које отежавају дијагнозу. Главни симптоми корона вирусне инфекције су грозница и каћаљ. Грип често прате и други додатни симптоми попут болова у мишићима и грлу.

Примарни ризик је преношење инфекције са особе на особу. Зато је неопходно направити план у циљу смањења ове врсте ризика за запослене, укључујући:

- Санитарно оперативне процедуре за чишћење и дезинфекцију површина које се често додирују
- Санитарно оперативне процедуре за поступке које треба следити када је запослени упућен на тестирање или тестиран позитивно на COVID-19.

Површине које се често додирују као што су кваке и прекидачи за светло, представљају потенцијално преносне тачке контаминације. Зато је важно идентификовати ове потенцијалне преносне тачке у радним и помоћним просторијама послодавца и развити и применити санитарно оперативне процедуре или протоколе како би се осигурало да се те тачке често дезинфикују и чисте.

Ако су површине глатке и непропусне, без видљивог накупљања нечистоће, може се применити дезинфекција без претходног чишћења. Међутим, од кључне је важности да се редовно рутинско чишћење и хигијена ових површина настави, према плану који сте раније имали. Важно је да чишћење ових површина увек треба извршити када се обавља редовно чишћење, а учестала дезинфекција ових површина ће додатно смањити њихову контаминацију

ЗНАЦИ, СИМПТОМИ И ИНФЕКЦИЈА КОРОНА ВИРУСОМ

Као и код других респираторних болести, инфекција вирусом SARS CoV-2 може изазвати благе симптоме, укључујући цурење из носа, грлоболу, кашаљ и повишену температуру. Код неких особа може изазвати тежи облик болести, попут упале плућа или отежаног дисања. Ређе, болест може бити фатална. Повишени ризик постоји код старијих особа и људи с постојећим хроничним обољењима (попут дијабетеса и срчаних болести)

Респираторни симптоми попут:

- Главобоља, цурење из носа
- Високе температуре преко 38, грозница
- Јаког кашља, упаљеног грла
- Отежаног дисања

тежим случајевима инфекције може доћи до :

- Упале плућа
- Јаког акутног респираторног синдрома

У појединим случајевима долази до:

- Отказивања бубрега
- Смрти.

КАКО СЕ ПРЕНОСИ ИНФЕКЦИЈА КОРОНА ВИРУСОМ

- Капљичним путем

Вирус SARS CoV-2 преноси се са човека на човека путем капљица које је заражена особа избацила кашљањем или кијањем. Вирус у капима секрета и пљувачке улази преко уста, носа и очију особе у непосредној близини (на удаљености до око 1 м)

Блиски контакт оболелог са људима у близини, дистанца мања од 2 метра, загрљаји, пољупци, руковање олакшавају преношење вируса.

- Додиром површине на којој се налази вирус

Особа која дође у контакт са зараженом површином а потом додирне уста, нос или очи може да оболи од COVID-19.

- Путем столице (фекоорални пут)

Због овога је изузетно важно темељно прати руке пре и после коришћења тоалета.

Члан 3.

ДУЖНОСТИ ПОСЛОДАВЦА И ЗАПОСЛЕНИХ

- Непосредно пре почетка рада , руководиоци процеса рада /шефови одељења, од кризног тима и/или именованог лица добијају инструкције о мерама и поступцима на основу најновијих сазнања;
- Пре почетка сваке смене, руководиоци процеса рада /шефови одељења воде кратки разговор са запосленима у вези са здрављем појединаца и њихових породица. Ако је потребно, дају нова упутства или информације о епидемији. Пренос знања и информација је пресудан.
- Организује рад тако да се радне операције изводе са смањеним бројем запослених
- укључујући извођаче радова и запослене других послодаваца који рад обављају у истом простору.
- Колико је могуће, безбедносна удаљеност између запослених на раду мора бити најмање 2м, или већа.
- Редизајнира радно место тако да се што више смањи групни рад и непосредни контакт запослених.
- Смањи норму или брзину опреме за рад тако да је може користити један запослени
- У случају производа код којих у њиховом обликовању учествује више запослених,

- реорганизујте свој посао тако да што мање запослених рукује истим процесом рада
- Обезбеди запосленима одговарајућу опрему за личну заштиту, а пре свега заштитне маске, а где у процесу рада запослени долази у непосредни контакт са странкама, тим запосленима обезбеди и одговарајуће заштитне рукавице, по потреби и визир/заштитне наочаре.
 - За запослене чија је природа посла таква да обављају рад на терену у болницама или другим местима где постоји повећан ризик од заразе CORONA ВИРУС CoV-2, послодавац је обавезан да тим запосленима обезбеди и ТУБЕК одела.
 - Омогући контролу употребе обавезних средстава и опреме за личну заштиту на раду.
 - Омогући да се пре уласка у просторије послодавца изврши без контактна мерење температуре свих лица која улазе у просторије послодавца или обезбеди одговарајућу безконтактну проверу, нпр. интервју/анкету.
 - Спроводи појачану хигијену и дезинфекцију радних и помоћних просторија што укључује редовну дезинфекцију просторија, дезинфекцију обуће на улазима у објекте, често проветравање радног простора, редовно прање руку уз обезбеђивање довољне количине сапуна, убруса и текуће воде.
 - Обезбеди запосленима дезинфекциона средства за чишћење и прање руку на бази алкохола.
 - Обезбеди редовно чишћење свих површина која се често додирује на радном месту посебно подручја високог контакта као што су тоалети, кваке на вратима, фиксни телефони, рачунарска опрема и друга опрема за рад. За ове намене препорука је да се користе дезинфекциона средства: 70% Алкохол и раствор натријум-хипохлорита. Након санитације просторија потребно их је добро проветрити.
 - Обезбеди појачану хигијену и дезинфекцију свих службених возила која се користе.
 - Захтева од свих добављача, дистрибутера и спољних сарадника да поштују препручене норме поступања у циљу превенције од CORONA ВИРУС CoV-2, као и да поступају по његовим захтевима.
 - Обезбеди појачану хигијену и дезинфекцију на местима где се обавља размена папирне документације (писарнице, пријем поште итд) , као и рад са новцем.
 - Према процедури из Плана превентивних мера, и у утврђеним роковима, обезбеди дезинфекцију просторија, радних површина, материјале итд
 - Омогући редовно чишћење и одржавање филтера на системима за климатизацију. Током епидемије, употребу централне климатизације треба потпуно зауставити или смањити.
 - Забрани наручивање и доставу хране запосленима у објекат послодавца. Уместо тога даје се препорука запосленима да доносе готову храну у произвођачкој амбалажи, или суву храну припремљену код куће.
 - Где год је то могуће да запосленима омогући рад у одвојеним просторијама или да постави привремене баријере (нпр. постављање ПВЦ или плексиглас баријере) и да ограничи број лица која улазе у ове просторије.
 - Уколико је могуће у свакој засебној просторији треба да буде присутан само један запослени.
 - Послодавци малих и средњих предузећа која немају одговарајућу стручн у помоћ у здравству и добробити за запослене, треба по приоритету да развију партнерство и планове са локалним здравственим и социјалним службама пре било које хитне ситуације

Члан 4.

ДУЖНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ

Запослени је дужан:

- Да спроводи све мере безбедности и здравља на раду како би сачувао своје здравље, као и здравље других запослених;
- Да наменски користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукује, да не би угрозио своју безбедност и здравље као и безбедност и здравље других лица;
- Да додатно брине о својој хигијени тако што ће редовно и правилно прати руке сапуном и водом најмање 20 секунди;
- Држи минимално растојање од 2 метра у односу на друга лица;
- У току рада избегава ношење накита, сатова и наруквица јер то повећава ризик од преноса инфекција и отежава правилно прање руку;
- У току рада везује косу;
- Личну одећу држи одвојену од службене/заштитне одеће и опреме;
- Обавезно обавести послодавца уколико посумња на симптоме COVID -19 код себе, код других запослених или чланова своје породице;
- Пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице;
- Пре напуштања радног места, да радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене;
- У складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених;
- Сарађује са послодавцем и лицем за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле додатне неопходне мере за безбедност и здравље на пословима на којима ради током трајања ванредног стања.

Члан 5.

ОПШТЕ ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

Како би се умањио ризик од инфекције и ширења заразе, потребно је примењивати следеће опште превентивне мере и препоруке:

- Обезбедити да сви запослени уколико имају симптоме који указују на COVID-19 не долазе на посао, већ да се одмах повуку у самоизолацију.
- Обавезно је да се ове особе у тим случајевима одмах јаве свом непосредном руководиоцу и изабраном лекару и епидемиологу у Институт за јавно здравље у месту становања и даље поступају по њиховим инструкцијама.
- Кијање и кашљање обављати на правилан начин, покрити нос и уста маском, марамицом или поставити унутрашњу страну лакта.
- Пре уласка у пословни простор, обавезна је дезинфекција обуће.
- Обезбедити довољне количине гела за дезинфекцију руку.
- Избегавати блиске контакте, посебно са особама које имају симптоме прехладе и грипа, односно омогућити минималну дистанцу од друге особе најмање 2 м.
- Често прање руку, топлом водом и сапуном, минимум 20 секунди, посебно након „ризичног“ контакта.
- У недостатку воде и сапуна, користити дезинфекциона средства за руке са садржајем минимум 70 % алкохола.

1.) dlan o dlan

2.) dlan o nadlanicu

3.) dlan o dlan raširenih prstiju

4.) šaka o šaku savijenih prstiju

5.) zatvorenim dlanom o palac

6.) vrhovi prstiju o dlan

- Избегавати додиривање уста, носа и очију, осим марамицом и чистим рукама.
- Чишћење и дезинфекција радних површина, пре свега радних столова, тастатура, мишева, телефона, канцеларијског прибора итд.
- Често проветравање канцеларија и пословних просторија.
- Уносити довољно течности и витамина, редовни оброци и спавање (одржавање имунитета).

Члан 6.

ПОСЕБНЕ ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

- Запосленима и ученицима обезбедити коришћење средстава за основну хигијену и заштиту (топлу воду и сапун, средства за дезинфекцију руку, заштитне маске и рукавице);
- По могућности, обезбедити средства за дезинфекцију у свакој просторији.
- На зиду поред лавабоа поставити пластифицирано упутство за правилно прање руку.
- Средства за дезинфекцију која треба користити: алкохол 70%, асепсол 1%, средство за дезинфекцију на бази натриум хипохлорита).
- На локацијама школе, где је то могуће, а због протока већег броја запослених и ученика увести обавезу мерења телесне температуре, бесконтактним топломером. Мерење температуре се врши на улазима у објекте од стране радника физичког обезбеђења/лица задужених за ове послове. Лица која врше бесконтактно мерење температуре, морају бити опремљена заштитним маскама, заштитним наочарима/визиром, заштитним рукавицама.
- Забрањује се наручивање и достава хране у просторијама Факултета.
- У случају да се у просторијама задеси особа (запослени/студент/пословни партнер/посетилац) са симптомима налик прехлади или грипу, а не понаша се у складу са мерама опште превенције, треба да се са дозвољене дистанце упозори од стране запослених.
- Ако особа не послуша упозорење треба позвати ”обезбеђење/полицију” (ако је присутно обезбеђење, а ако не, онда полицију).
- Уколико се у пословним просторијама задеси особа којој се стање налик прехлади или грипу нагло погорша, потребно ју је на безбедан начин изоловати и позвати хитну медицинску службу.
- У случају да дође до сумње да је особа инфицирана “коронавирусом” и буде упућена у “самоизолацију” (својевољно или по предлогу лекара), потребно је да обезбеди медицинску потврду (лекарско уверење) да је по овом основу одсуствовала.
- Свести на минимум све активности екстерних добављача услуга (сервисери, одржавање, испитивања опрема и инсталација и сл.), односно боравак и долазак екстерних лица у пословни простор, без преке потребе.
- Уколико је потребно извршити оверу екстерних докумената (потписивање и сл.), то обављати тако да се увек одржава минимална дистанца између лица од 2,0 м, не користити исте хемијске оловке. Обавезна је употреба заштитних рукавица и заштитне маске.
- Омогућити стално природно проветравање радног простора на местима где је то могуће
- Ризик од преноса инфекција повећава ношење накита, сатова, наруквица, а истовремено и отежава правилно и безбедно прање руку.
- За време рада, руке прати што чешће, сапуном, минимум 20 секунди у складу са упутством за правилно прање руку.
- Поставити отираче на улазу у пословни простор (на локацијама где је то могуће) натопљене дезинфекционим средством (раствор натријум-хипохлората). Уколико то није могуће, обезбедити назувице за обућу, која ће се након коришћења и изласка из простора бацати у одговарајућу канту са кесом, а канте се редовно празнити.
- Редовно дезинфиковати кваке улазних врата.
- Запослени задужени за одржавање хигијене простора морају бити опремљени заштитним рукавицама, маскама, радном одећом (мантил и сл.)
- Личну одећу држати одвојену од службене/заштитне одеће и опреме.
- Након санитације просторија потребно их је добро проветрити.

- Мере санитације просторија примењивати пре почетка рада, у прекидима рада, у току рада (препоручљиво на свака 2 сата) и на крају радне смене.
- Уколико дође до несташице маски, код коришћења платнених маски, исте на крају рада је могуће опрати на највишој температури прања (95°C, нормалан процес) и након тога просушити је пеглањем са највишом температуром плоче (1500 °C).
- Екстерна лица (посетиоци и сл.) док се налазе у просторијама школе, све време носе заштитну опрему (маску и рукавице).
- За све случајеве који се појаве у току рада, а индикују на зараженост вирусом, одмах се јавити непосредном руководиоцу и поступати по општем упутству Реаговање услучају сумње да је запослени заражен Covid-19.

Члан 7.

ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ ПРИЛИКОМ ПОСЛОВНИХ САСТАНАКА

Приликом одржавања састанака препоручују се следеће мере:

- При уласку у просторију у којој се одржава састанак, обавезна је дезинфекција руку за све и о томе поставити обавештење.
- Избегавати руковање и срдечно поздрављање.
- Ограничити групне пословне састанке (до броја који је прописан одлуком/препоруком/упутством надлежних органа).
- За састанке користити веће просторије како би се између учесника омогућила физичка дистанца од бар 2 м.
- Пре почетка и након састанка потребно је проветрити и дезинфиковати просторију (радне површине, кваке, коришћену апаратуру итд.).
- Ограничити време трајања састанака на најмању меру, уколико је могуће до 15 минута.
- Дати предност комуникацији путем телефона, интернета, конференцијских позива итд.

Члан 8.

ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ НАКОН ПОВРАТКА СА ПОСЛОВНИХ ПУТОВАЊА

При повратку са путовања из области угрожених вирусом COVID 19-19:

- Особе које су се вратиле из области угрожених вирусом COVID 19-19 потребно је да у самоизолацији проведу минимум 14 дана, без доласка на посао, уз претходно обавештавање надлежне здравствене установе;
- Након саветовања са надлежном здравственом установом, поступити по њиховим упутствима;

При повратку из осталих области:

- Ови запослени могу несметано наставити са доласцима на посао, осим ако им је саопштено да су имали непосредан контакт са зараженом особом;
- Уколико неки од запослених има информацију да је био у контакту са зараженом особом, потребно је да одмах по доласку о томе обавести свог послодавца и надлежну здравствену установу, како би добио даља упутства;
- Уколико запослени приватно путује ван земље, треба о томе да обавести послодавца.

Члан 9.

ХИГИЈЕНСКО – САНИТАРНЕ МЕРЕ

✓ ЧИШЋЕЊЕ КАНЦЕЛАРИЈА И ДРУГИХ ПРОСТОРИЈА

- Прање здравствено исправном топлом водом и детерџентима за домаћинство и употреба уобичајених дезинфекцијских средстава су довољни за чишћење површина;
- Препоручује се чишћење, влажно прање, и дезинфекција простор ија без присуства људи;
- Просторије које се чисте неопходно је проветрити природним путем ако то временски услови дозвољавају, или вештачки уз редовну дезинфекцију филтера вентилације (централни клима уређаји и вентилација);
- Уколико постоје услови, просторије треба осунчати (подићи ролетне, завесе и друге заштите на прозорима и отворити прозоре да сунчева светлост уђе у просторије);
- Површине које се чисте и дезинфикују су посебно оне које се често додирују: површине столова, опрема која се користи при раду, тастатуре, миш, оловке, телефони, каблови, маказе и други писаћи прибор, кваке и браве на вратима и прозорима, површине столова у трпезаријама, алати, прибор, прекидачи за светло, тастери).
- Ако су површине видно прљаве, треба их претходно очистити и опрати раствором здравствено исправне воде у којој је концентрација резидуалног хлора као у води за пиће (до 0,5 мг/л) са детерџентом или раствором сапуна пре дезинфекције.
- За дезинфекцију површина ефикасна су средства на бази хлора која се користе у домаћинству и у којима је концентрација активног хлора 0,5%, као и алкохолни раствори са најмање 70% алкохола и други детерџенти и дезинфекциона средства која ефикасно делују на корона вирусе.
- Избор дезинфицијенса зависи од типа површине која се дезинфикује и њене намене.
- Средства за прање намењена одржавању хигијене у домаћинству се могу користити ако су погодни за дату површину. Избељивачи у домаћинству укључујући варикину су ефикасни против корона вируса уколико се правилно употребљавају. За дезинфекцију се могу користити и друга средства која су одобрена и ефикасна против COVID-19.
- Никада не мешати средства за дезинфекцију различитог хемијског састава.
- Дезинфекциона средства која препоручује Европски центар за превенцију и контролу болести заснивају се на следећим активним супстанцама:
- Натријум хипохлорит 0,05 -0,5% Етанол 70%; Глутаралдехид 2%; Изопропропанол 50%; Повидон Јод 10% (1% јода); Бензалконијум хлорид 0,05%; Натријум хлорид 0,23%; Формалдехид 0,7%.
- Површине у тоалетима, купатилима, WC кабинама, очистити, опрати и дезинфиковати најмање два пута дневно. За дезинфекцију контаминираних површина и материјала, не треба користити боцу с распршивачима, јер прскање може додатно проширити вирус и узроковати удисање штетних честица и хемикалија;
- Крпе које се користе за брисање различитих површина не смеју се мешати.
- Канте са отпацама се морају редовно празнити, минимално једном дневно
- Ако се спроводи дезинфекција у затвореном простору, у коме су претходно боравиле особе које су заражене корона вирусима, неопходно је проветрити просторије отварањем врата и прозора. Вентилација простора треба да је дуга, оптимално један дан пре чишћења и дезинфекције и поновне употребе простора. Просторије се морају опрати раствором здравствено исправне дезинфиковане воде и детерџента или сапуна, након чега следи дезинфекција хлорним препаратима, препаратима на бази алкохола са минимално 70% алкохола или

другим дезинфекционим средством. Прању и дезинфекцији подлежу све површине и сав прибор који постоји у просторији.

- Обавезно се придржавати упутстава произвођача за све производе за чишћење и дезинфекцију (нпр. концентрација, начин наношења и време контакта итд.)
- Просторије и површине које се очисте и дезинфикују се могу поново користити након пола сата од дезинфекције

✓ **ХИГИЈЕНСКЕ МЕРЕ ПРИЛИКОМ КОРИШЋЕЊА АУТОМОБИЛА**

- У аутомобилу увек држати средство за дезинфекцију (најбоље 70% алкохол), папирне
- марамице или убрус;
- По уласку у аутомобил, испрскати руке и обућу средством за дезинфекцију;
- Пре изласка из аутомобила (по завршетку вожње) поново алкохолом испрскати руке,
- управљач, мењач и кључ од аутомобила;
- Након изласка из аутомобила, испрскати алкохолом аутомобилско седиште;
- У аутомобилу избегавати седење један поред другог, већ један иза другог, најбоље дијагонално;
- Препорука је да се у аутомобилу превозе највише две особе.

✓ **РАДНЕ ПОВРШИНЕ, ЧАШЕ И ДРУГА ОПРЕМА**

- Смањитеи кување кафе и чаја на минимум.
- Не користити заједничке чаше, шоље, есцајг.
- За прање чаша, шоља и других посуда и опреме који се користе за припрему топлх и хладних напитака се користи чиста топла вода и детерцент.
- Уколико се користи вода из апарата, неходна је редовна дезинфекција свих славина, ручица и делова који се хватају или притискају при пуњењу чаша. Исто се односи на апарате за кафу или „вендинг“ машине.

✓ **ХИГИЈЕНСКО ОДРЖАВАЊЕ РАЧУНАРСКЕ ОПРЕМЕ И МОБИЛНИХ ТЕЛЕФОНА**

- Пре употребе рачунара дезинфиковати тастатуру, миш и подлогу за миш 70% алкохолом.
- Након употребе рачунарске опреме поновите исти поступак.
- Мобилни телефон обрисати са свих страна више пута у току дана 70% алкохолом.
- Фиксне телефоне дезинфиковати више пута у току дана истим поступком, а нарочито телефонску слушалицу.

✓ **ХИГИЈЕНСКЕ МЕРЕ ПРИЛИКОМ РАДА СА ПАПИРНИМ ДОКУМЕНТИМА**

- У току рада са папирном документацијом обавезна је употреба заштитних рукавица и заштитне маске
- Поставити засебан радни сто/пулт за пријем/отпрему документаије.
- Пријем документације вршити тако да лице које доноси документацију исту одложи на радни сто/пулт, након тога преузети документацију водећи рачуна да се увек одржава минимална дистанца између 2 лица од 2,0 м.
- Код потписивања пријема докумената захтевати од лица којем је потребно потписати одређени документ да одржава дистанцу од најмање 2,0 м.
- Водити рачуна да за столом/пултом буде увек највише једна особа у исто време.
- Потписивање, као и држање документа се врши уз коришћење заштитних рукавица и заштитне маске.
- Запослени и посетиоци не смеју користити исту оловку за потписивање докумената.
- Отварање пристиглих паковања/коверти вршити за столом намењеном за манипулацију документацијом
- Коверат/амбалажу уколико није потребна, бацити у канту са осталим отпадом.

✓ **МЕРЕ ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ ОСОБА КОЈЕ ЧИСТЕ И ДЕЗИНФИКУЈУ ПРОСТОР**

- Пре чишћења и дезинфекције обавезно ставите личну заштитну опрему. Обавезно је ношење радних мантила дугих рукава и непропусних прегача преко њих, посебно приликом припреме раствора дезинфекционог средства а и касније током примене.
- Ако се чисте површине, предмети и веш које је користила болесна особа онда се препоручује ношење маске за једнократну употребу и заштитних наочара.
- Чишћење и дезинфекција просторија и предмета, обавити с једног на други крај, тако да очишћена страна не буде контаминирана. Сав отпад кој и настаје током чишћења треба одложити у пластичну кесу и бесконтактну затворену канту за смеће;
- Рукавице и заштитну одећу (нпр. пластичне прегаче) треба користити за чишћење површина или руковање одећом или постељином запрљаном течностима. Након упо требе, рукавице за виšekратну употребу треба очистити сапуном и водом и деконтаминирати 0,5% раствором натријум-хипохлорита; Ако је маска навлажена или запрљана, мора се одмах заменити новом чистом и сувом маском;
- Након чишћења, пажљиво скинути заштитну опрему и ставити у двоструку пластичну кесу и оставити 72 сата пре прања, а затим опрати руке сапуном и топлом водом; Прање руку се спроводи текућом водом и сапуном у трајању од минимум 20 секунди. Након чишћења, уклонити маску одговарајућом техником – не дирати предњи део, већ откопчати маску и ставити је у пластичну кесицу, а затим опрати руке сапуном и топлом водом; Радну одећу и коришћене крпе треба механички опрати (95 °Ц) уз додатак детерџента за веш; Опрати руке сапуном и топлом водом, пресвући се и отуширати се ако за то постоје услови.

✓ **ХИГИЈЕНА ТОАЛЕТА**

- Тоалети се морају више пута у току смене чистити и дезинфиковати уз употребу средстава за дезинфекцију;
- У тоалетима треба да буду обезбеђени лавабои са хигијенски исправном топлом и хладном водом, као и средства за прање руку и папирни убруси за брисање;
- У сваку канту се морају поставити кесе;
- Кесе се не смеју препуњавати и морају се редовно мењати;

- Кесе које се бацају се морају везати и одложити у контејнер са комуналним отпадом;
- Забрањено је коришћење заједничких крпа и пешкира;
- Користити папирне убресе за брисање руку, а искоришћене убресе одмах одложити у канту.

Члан 10.

ЛИЧНА ЗАШТИТНА СРЕДСТВА

Само постојање личне заштитне опреме није довољно за спречавање инфекције запослених коронавирусом. Лична заштитна опрема може бити извор инфекције код неправилне употребе. Од кључног значаја је правилна употреба личне заштитне опреме, односно увежбаност при њеном стављању и скидању.

Редослед поступака правилне примене средстава и опреме за личну заштиту је у следећим тачкама:

1. Обавити хигијену руку.
2. Ставити заштитну маску.
3. Ставити заштитне наочаре / Визир – уколико се користе (само уколико су претходно дезинфиковани).
4. Навући рукавице.

✓ ЗАШТИТНА МАСКА

Заштитна маска је намењена за заштиту дисајних путева од могућих контаката са зараженим особама као и за заштиту других лица од лица које је можда заражено.

Заштитну маску фиксирати на следећи начин:

- Пре започињања стављања маске обавезно оперите руке тј урадите хигијену рука описану у претходном делу.
- Маску поставите преко носа, уста и браде.
- Фиксирати маску у корену носа.
- Везати је на потиљку и врату или је пребаците преко ушију уколико је маска намењена за такво позиционирање
- Проверити да ли маска добро пријања уз лице.
- Маска се замењује када постане влажна.
- Платнена маска је за виšekратну употребу. Већ коришћена маска се искувава на температури 95°Ц у машини или у кухињској посуди. Након искувавања и сушења, маска се пегла и спремна је за поновно коришћење.
- Једна маска се може користити само док се не овлажи
- Заштитна маска се не сме одлагати на радне површине, у џеп, остављати да виси око врата.
- Тако и сама постаје извор инфекције.

Правилно ношење заштитне маске

✓ ЗАШТИТНЕ РУКАВИЦЕ

Једнократне рукавице су намењене за једнократну употребу и није препоручљиво дезинфиковати их и користити више пута. Циљ ношења рукавица јесте да смањи ризик од заразе приликом додиривања објекта са којима велика количина људи долази у контакт: врата и кваке од врата, новац, пултови у различитим институцијама, намирнице попут воћа и поврћа, које најветоватније додиривало више људи итд.

Рукавице навлачите на чисте руке, водећи рачуна да нису превелике (јер се тако њихова ефикасност смањује због слободног простора, и могућност спадања) или премале (јер могу пући).

Водите рачуна да током ношења рукавице не дотирујете лице и очи, јер самим тим повећавате шансу да вирус са контаминираних површина доспе у ваш организам. Посебно обратите пажњу да ли сте са рукавицама додиривали мобилни телефон, новчаник или кључеве, јер у том случају потребно их је дезинфиковати. Не заборавите да децинфикујете кваке од улазних врата.

Правилно скидање заштитних рукавица:

- Пре започињања скидања рукавица обавезно их дезинфиковати 70% Алкохолом, поступцима као код хигијене руку.

Редослед скидања заштитних рукавица по корацима:

1. Ухватити спољну ивицу близу ручног зглоба
2. Скинути је са руке окрећући унутрашњу страну споља
3. Ставити је на супротну руку на којој је још увек рукавица
4. Увући прст „ослобођене” руке испод друге рукавице у близини ручног зглоба
5. Скинути је окрећући унутрашњу страну споља правећи „пакет” од обе рукавице
6. Одложити „пакет” коришћених рукавица правилно тј. у посебну кесу за отпад

✓ **РЕДОСЛЕД СКИДАЊА СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ**

- Оперите руке док су вам још рукавице на рукама или рукавице дезинфикујте алкохолом док су још на рукама,
- Скините визир или заштитне наочаре (уколико се користе),
- Скините маску,
- Скините рукавице,
- Обавите хигијену руку у складу са Упутством о правилном прању руку.

✓ **ПРАВИЛНО ПОСТУПАЊЕ СА ИСКОРИШЋЕНИМ СРЕДСТВИМА ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ**

- Употребљене маске и рукавице, као и искоришћене убрусе који се користе за дезинфекцију радних површина бацати у посебну кесу за ову врсту отпада која се налази на одвојеном месту.
- Употребљене визире / наочаре (уколико се користе) дезинфиковати на следећи начин:
 - Испрскати све површине визира 70% алкохолом уз помоћ боце са распршивачем,
 - Пребрисати папирним убрусом или оставити да се самост ално осуши,
 - Сваки запослени дезинфикује визир на крају своје смене,
 - Сваки запослени дезинфикује визир на почетку своје јутарње смене,
 - Обавезно опрати руке на крају процеса дезинфекције.

✓ **ПОСТУПАК ЗА БЕЗБЕДНО ОДЛАГАЊЕ ОТПАДА**

Отпад који обухвата искоришћене заштитне маске и рукавице, као и убрусе којима је извршено брисање површина, папирне марамнице и други отпад за који се оправдано претпоставља да би могао да буде контаминиран вирусом, одлагати на следећи начин:

- Одвојити посебну канту за овај отпад која има могућност затварања;
- Канту обложити кесом која има могућност везивања на врху у коју ће се убацивати отпад
- Пре избацивања отпада, кесу одговарајуће везати и избацити је са осталим отпадом
- Приликом манипулисања са отпадом (везивање и изношење отпада) обавезна је употреба заштитне маске и рукавица

II. Задужење за спровођење и контролу спровођења превентивних мера и активности

Члан 11.

Послодавац је дужан да у плану примене мера уреди обавезе и одговорности у вези са праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду.

Проверу ефикасности примене мера безбедности и здравља запослених на раду код послодавца **врши лице за безбедност и здравље на раду.**

Члан 12.

ЛИЦЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Лица за безбедност и здравље на раду у сарадњи са послодавцем планира, спроводи и подстиче у примену превентивних мера:

- Учествоје у раду кризног тима/ именованог лица оформљеног ради спречавања појаве и ширења заразне болести COVID -19 изазване вирусом SARS CoV-2;
- Учествоје у изради Плана превентивних мера ради спречавања појаве и ширења заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS CoV-2;
- Израђује наменска упутства, процедуре , флајере и постере за безбедан и здрав рад у циљу заштите здравља услед изложености COVID-19 изазване вирусом SARS CoV-2 а посебно о:
 - редовном и темељном прање руку водом и сапуном у трајању од најмање 20 секунди или коришћењу средстава за дезинфекцију на бази алкохола који садржи најмање 60-95% алкохола;
 - правилном ношење маски и рукавица, њиховом мењањању у датим временским интервалима, као и хигијенском одлагању у канте са поклопцем;
 - кашљању и кијању у превоју лакта руке уколико нема заштитних маски;
 - избегавању руковања и било ког другог вида блиског контакта;
 - честом проветравању радних и помоћних просторија и редовном одржавању хигијене подова;
 - обавезној дезинфекцији обуће и руку пре уласка у просторије послодавца;
 - обавезном растојање од других лица на удаљености од најмање 2 метра;
 - редовном брисању и дезинфиковању свих површина и предмета.

Поред ових мера лица за безбедност и здравље на раду су дужна да у сарадњи са послодавцем и запосленима планирају и спроводе контролу примене следећих мера:

- Организују и спроведу допунске обуке запослених о штетном дејству COVID -19 изазване вирусом SARS CoV-2 по запослене у околиној и животној околини;
- Врше контролу примене хигијенских мера код послодавца;
- Израђују и постављају обавештења да су сви запослени дужни да се изолују и остану код куће када су болесни, имају кашаљ или кијају;
- Израђују и постављају обавештења о важности правилног и честог прања руку и коришћења дезинфекционих средстава на бази алкохола;
- Врше контролу о обезбеђивању сапуна и воде за прање руку како би се подстакло редовно прање руку;
- Забране доласка на посао лицима која имају благи кашаљ или повишену телесну температуру;
- Врше контролу коришћења средстава и опрему за личну заштиту на раду;
- Упознају запослене да ношену радну одећу након пресвлачења ставе у пластичну кесу и однесу на прање,
- Сарађују са државним органима и инспекцијом рада и дају потребна обавештења о примени мера безбедности и здравља на раду у ванредним околностима
- Организују и спроводе оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад са посебним акцентом на мере превенције ради заштите од COVID-19 изазване вирусом SARS CoV-2;
- У мери колико је то могуће, организују и учествују у спровођењу превентивних здравствених прегледа запослених, као и провера и прегледа опреме за рад и електро инсталација и др.

III. Мере и активности за поступање у случају појаве епидемије заразне болести

Члан 13.

МЕРЕ И АКТИВНОСТИ ЗА ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

Појавом првих симптома потребно је:

- уколико приметите било који симптом болести да контактирате број телефона дома здравља/епидемиолога,
- консултовати лекара, телефонски или одласком у најближу амбуланту,
- ограничити контакт са здравим особама („самоизолација“)
- спречити ширење капљица респираторног тракта приликом кијања и кашљања (користити мараму за једнократну употребу, односно кијање у надлактицу).
- не долазити на у предузећу/установи уколико се јаве типични симптоми као што су грозница, кашаљ или потешкоће са дисањем.

Ако сумњате да сте заражени вирусом, о томе одмах обавестите:

- послодавца преко непосредног руководиоца,
- колеге у канцеларији,
- особу задужену за људске ресурсе,
- све људе са којима сте комуницирали,
- вашег лекара/дежурног епидемиолога.

Након што је обавештено да се радник тестира на COVID -19 потребно је:

- Обавестити остале раднике да се очекује резултат теста
- Идентификовати раднике који су били у блиском контакту са тестираном особом, одржавајући притом приватност идентитета тестираног појединца
- Ако је изводљиво раднике који су били блиски са тестираним појединцем, пошаљите кући док резултати теста не буду били познати
- Очистите и дезинфикујте све осетљиве површине и подручја са којима је појединац можда дошао у контакт
- Припремите се за могућност да медицинска служба захтева тестирање других запослених. У том случају запослени ће бити изоловани код куће.

У случају да је резултат теста на COVID -19 негативан:

- Обавестити остале запослене о резултату теста
- Обавестите запослене у кућној изолацији о резултату теста и када могу да се врате на посао

У случају да је резултат теста на COVID-19 позитиван:

- Придржавајте се упутства које даје Министарство здравља и локална здравствена служба
- Прибавите информације како ће се други запослени тестирати
- Поново дезинфикујте и очистите просторије и предмете са којима је запослени могао доћи у контакт
- Обавестите запослене који су у кућној изолацији да се морају обратити локалној здравственој служби и обавежите их да вам оставе информације да ли ће остати у изолацији и колико дуго.

Запослени који је био позитиван на COVID -19 може се вратити на посао тек када то дозволи одговарајућа здравствена служба.

✓ **КОНТАКТ ТЕЛЕФОНИ У ВЕЗИ СУМЊЕ НА СИМТОМЕ
КОРОНОВИРУСНЕ ИНФЕКЦИЈЕ**

Списак установа и дежурних телефона за ближе информације у вези са COVID 19

Код првих симптома, одмах уђите у поступак самоизолације, јавите се изабраном лекару/ епидемиологу у Институту за јавно здравље.

Контакт центар – број телефона за све информације о COVID 19 је 19 819

За ближе информације у вези са симптомима COVID 19 можете контактирати број телефона 064 8945 235 (број који је отворило Министарство здравља),

Завод за јавно здравље на територији на којој боравите: 064/864330

Члан 14.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Примена мера из овог Плана траје за време трајања опасности од ширења заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

Овај План чини саставни део Акта о процени ризика и ступа на снагу даном потписивања.

Са овим Планом мера потребно је упознати све запослене на адекватан начин.

Директор
Дејан Радивојевић
